

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.12.15.
COM(2011) 899 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

Innováció a fenntartható jövőért - Az ökoinnovációs cselekvési terv (Eco-AP)

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2011) 1598 végleges}

{SEC(2011) 1599 végleges}

{SEC(2011) 1600 végleges}

1. BEVEZETÉS

Válaszul a gazdasági és pénzügyi válságra, az Európa 2020 stratégia¹ megerősíti az EU azon képességét, hogy intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést hozzon létre. A stratégia célkitűzéseit a fő kihívásokkal foglalkozó kiemelt kezdeményezéseken keresztül hajtják végre.

Az Innovatív Unió² elnevezésű kiemelt kezdeményezés biztosítja, hogy az innovatív elképzeléseket olyan termékeké és szolgáltatásokká alakítsák, amelyek növekedést és munkahelyeket teremtenek, továbbá megoldást hoznak Európa fő társadalmi kihívásaira. Ennek érdekében ez a kiemelt kezdeményezés az Innovatív Unión alapuló ökoinnovációs cselekvési tervet dolgoz ki, amely a konkrét szűk keresztmetszetekre, kihívásokra és a környezetvédelmi célkitűzések innováció révén történő megvalósításának lehetőségeire összpontosít.

Az ökoinnovációs cselekvési terv (EcoAP) az Európa 2020 stratégia más kiemelt kezdeményezéseit is kiegészíti. A zöld gazdaságba való átmenet fontos építőeleme az „Erőforrás-hatékony Európa”³ kiemelt kezdeményezés és annak ütemterve⁴, amely létrehozza és megerősíti az ökoinnováció és a kapcsolódó beruházások iránti keresletet. Az „Iparpolitika a globalizáció korában” kezdeményezés⁵ az ökoinnovációs cselekvési tervet úgy tekinti, mint a kulcsfontosságú környezetvédelmi technológiák elterjesztéséhez szükséges intézkedések meghatározásának és bevezetésének, az EU és a tagállamok közötti koordináció és együttműködés elmélyítésének, valamint az új technológiákban rejlő lehetőségekre való figyelemfelhívásnak az egyik eszközét. Az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” kezdeményezés⁶ az EcoAP feladatának tekinti, hogy támogassa a fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciákat, segítse elő a megfelelő készségfejlesztést, és kezelje a készségkereslet és -kínálat közötti eltérés problémáját.

Az EcoAP ezért az olyan innováció erősítésére törekszik, amelynek eredménye vagy célja a környezetre nehezedő nyomás csökkentése, valamint az innováció és a piac közötti távolság áthidalása. Az ökoinnovációs cselekvési terv többek között tovább fog vinni egyes, az erőforrás-hatékonsági ütemterv által meghatározott intézkedéseket.

---

¹ COM(2010) 2020: A Bizottság közleménye, Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája.

² COM(2010) 546: A Bizottság közleménye, Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió.

³ COM(2011) 21: A Bizottság közleménye, Erőforrás-hatékony Európa – Az Európa 2020 stratégia keretébe illeszkedő kiemelt kezdeményezés.

⁴ COM(2011) 571 végleges.

⁵ COM(2010) 614: A Bizottság közleménye, Integrált iparpolitika a globalizáció korában – A versenyképesség és fenntarthatóság középpontba állítása.

⁶ COM(2010) 682 végleges: Új készségek és munkahelyek menetrendje: Európa hozzájárulása a teljes foglalkoztatottsághoz.

Az **ökoinnováció**⁷ az innováció minden olyan formája, amelynek eredménye vagy célja a fenntartható fejlődés irányába történő jelentős és igazolható előrelépés a környezeti hatások csökkentése, a környezetterheléssel szembeni ellenálló képesség növelése, vagy a természeti erőforrások hatékonyabb és felelősségteljesebb felhasználásának megvalósítása révén.

A 2007–2013 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keret részeként az Európai Bizottság támogatja az ökoinnovatív technológiákkal kapcsolatos kutatási és demonstrációs projekteket, valamint a technológiák piacra jutását 1) a hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogram, 2) a versenyképességi és innovációs keretprogram, ökoinnovációs kísérleti és piaci előállítási projektek, 3) az Európai Ökoinnovációs Platform és 4) a környezetvédelmi pénzügyi eszköz (LIFE+) környezetvédelmi részének keretein belül. Az e programokkal megvalósuló szinergia keretében a tagállamok és régiók is igénybe vehetnek kohéziós politikai támogatásokat az ökoinnováció további alkalmazásához és terjesztéséhez.

Az Európa 2020 stratégia költségvetéséről szóló közleményében⁸ a Bizottság jelezte, hogy a kutatás és innováció három, egymást kölcsönösen erősítő téma köré fog szerveződni: 1) kiválóság a tudományos alapokban; 2) a társadalmi kihívások kezelése; 3) ipari vezető szerep és versenyképes keretek megteremtése. A Bizottság elkötelezett továbbá amellett, hogy az éghajlat-politikát az uniós finanszírozású programokban is érvényesítse, és az Unió költségvetésének legalább 20 %-át az éghajlattal kapcsolatos célkitűzésekre fordítsa.

A Horizont 2020⁹, a 2014–2020-ra vonatkozó kutatási és innovációs keretprogram megerősíti az ökoinnováció szerepét, és megfelelő pénzügyi eszközöket biztosít e cselekvési terv 2013 utáni végrehajtásához. Különösen a környezetbarát, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaságra való áttérést lehetővé tévő intézkedések fontosak az „Éghajlat-politika, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok” társadalmi kihívás szellemében.

A partnerségi¹⁰ megközelítés a kutatás és innováció terén fel fogja gyorsítani az innovatív kutatásnak a piaci alkalmazáshoz vezető útját.

2. AZ ÖKOINNOVÁCIÓS KIHÍVÁS

Az ökoinnovációt úgy kell felgyorsítani, hogy növelje az erőforrás-felhasználási hatékonyságot, a hatékonyságot és a versenyképességet, illetve támogassa a környezetvédelmet. Az egyre súlyosabb környezeti kihívások és az erőforráshiány egyre növekvő világszintű keresletet eredményeztek a környezetvédelmi technológiák, termékek és szolgáltatások iránt, és elősegítették a zöld iparágak megjelenését (lásd az 1. mellékletet). Az ökoinnováció gyorsabb piaci bevezetése és

⁷ A versenyképességi és innovációs keretprogram létrehozásáról szóló 1639/2006/EK határozat szövegéből átvéve.

⁸ COM(2011) 500: Az Európa 2020 stratégia költségvetése – II. rész: A szakpolitikai területek áttekintése

⁹ COM(2011) 808/3 végleges: A Bizottság közleménye a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramról.

¹⁰ COM(2011) 572 végleges: A Bizottság közleménye, Kutatási és innovációs partnerségek kialakítása.

terjesztése jobb környezetvédelmi teljesítményhez és nagyobb ellenálló képességhez fog vezetni az egész gazdaságban, és mindemellett költséghatékony és hasznos a vállalkozások és a társadalom egésze számára.

3. A KKV-K ÖKOINNOVÁCIÓJÁNAK AKADÁLYAI ÉS MOTIVÁLÓ TÉNYEZŐI

Az ökoinnováció mostanáig viszonylag lassan jutott a piacra, a megújuló energia azonban az energia- és éghajlat-politika eredményeként kivételt képez. Az ökoinnovációt akadályozó tényezők a környezetvédelmi költségeket és előnyöket nem tükröző piaci árak, a merev gazdasági struktúrák, az infrastruktúra és a viselkedési minták merevsége, valamint a káros ösztönzők és támogatások. Az ökoinnováció elterjedésének útjában áll továbbá a piacok hiányos ismerete és bizonytalansága. Noha számos akadály hasonló ahhoz, amelyekkel általában az innovatív vállalkozásoknak kell szembenézniük, ezek rendszerint még súlyosabbak a kifejezetten ökoinnovációval foglalkozó vállalkozások esetében.

Ezek közül néhány akadály leküzdése érdekében az Európai Bizottság már 2004-ben elindította a környezettechnológiai cselekvési tervet¹¹ (ETAP).

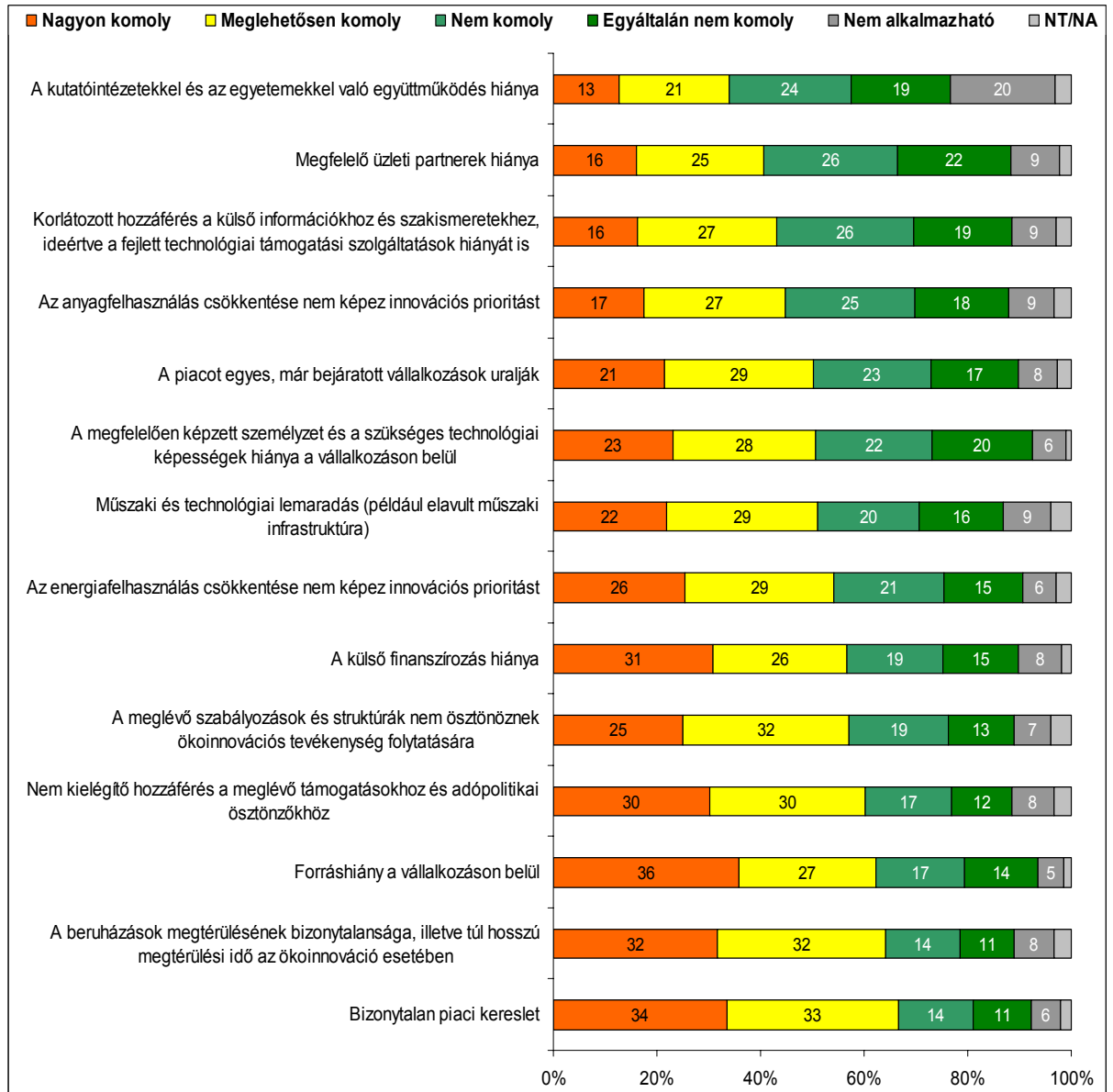
Egy közelmúltbeli Eurobarométer felmérés, amely a kkv-k ökoinnovációhoz való hozzáállását vizsgálja,¹² megfelelően rávilágít az ökoinnováció észlelt akadályaira és motiváló tényezőire.

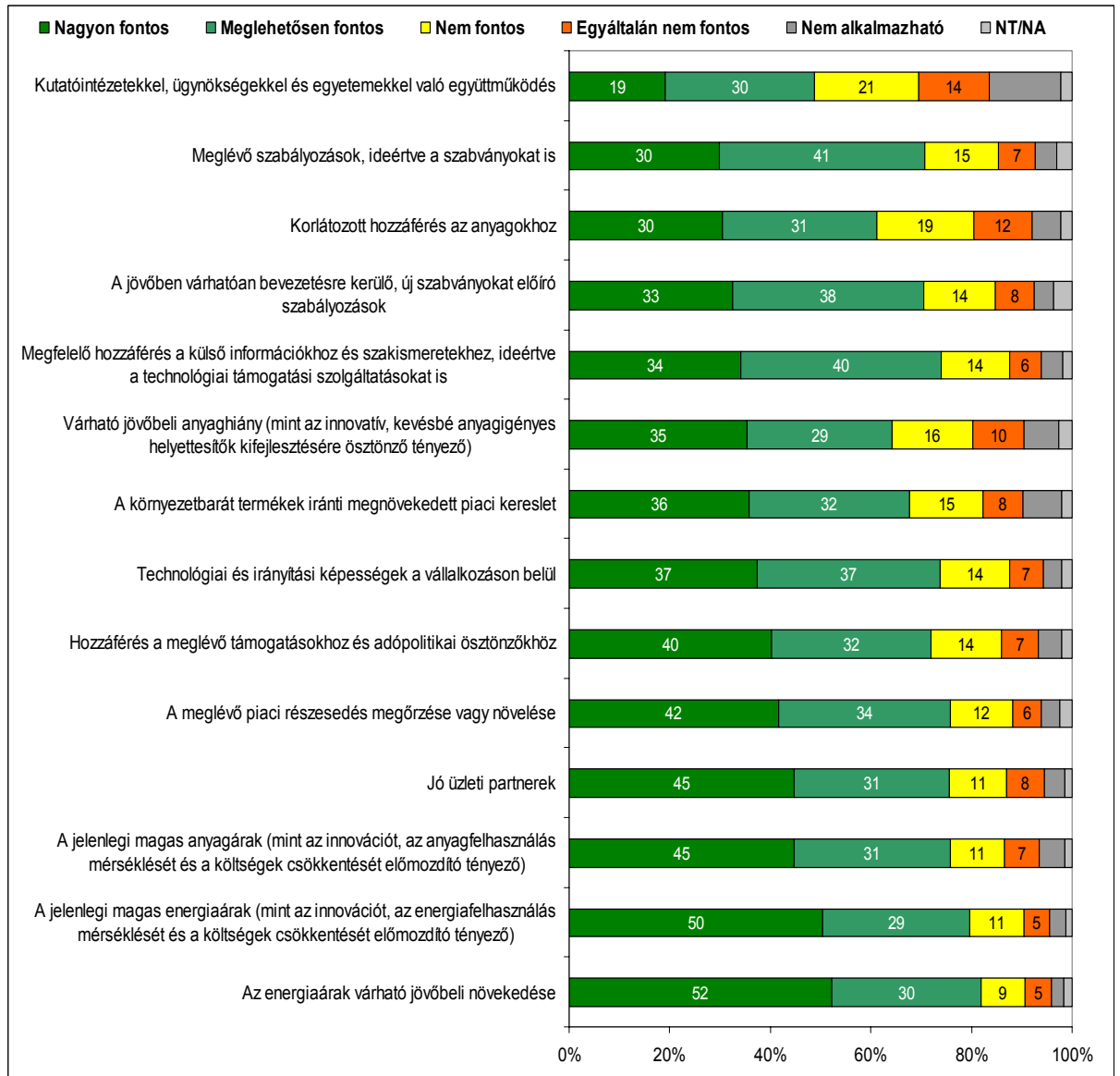
¹¹ COM(2004) 38 végleges: A Bizottság közleménye – A fenntartható fejlődést szolgáló technológiák ösztönzése: környezettechnológiai cselekvési terv az Európai Unió számára.

¹² 315. sz. Eurobarométer gyorsfelmérés: Az európai vállalkozók ökoinnovációhoz való hozzáállása, 2011. március.

Az ökoinnováció gyorsabb elterjedésének és fejlődésének útjában álló akadályok a vállalatok nézőpontjából

Motiváló tényezők, amelyek felgyorsíthatják az ökoinnováció elterjedését és fejlődését

A felmérés azt mutatja, hogy a piaci keresletnek és a beruházások megtérülésének a bizonytalansága jelenti a két fő akadályt, míg a magas energia- és nyersanyagárak, az új szabályozások és szabványok, valamint a tudáshoz való hozzáférés képezik a fő motiváló tényezőket.

Az Európa 2020 kiemelt kezdeményezéseire és az ETAP tanulságaira építve az EU tovább gyorsíthatja az ökoinnovációt megfelelően célzott politikákon és intézkedéseken keresztül. Különösen a szabályozási ösztönzők, a magán- és közbeszerzések, a szabványok, valamint a teljesítménycélok területén végrehajtott intézkedések segíthetnek kialakítani az ökoinnováció iránti erősebb és stabilabb piaci keresletet. További támogatásokat is mozgósítani kell az ökoinnovációba való beruházásra, és politikai intézkedésekre van szükség a vállalkozók és befektetők kockázatainak csökkentésére és kezelésére.

A partnerségen alapuló hosszú távú ökoinnovációs stratégia az innovációhoz szükséges kritikus tömeg növelésével, az elképzelések és a bevált gyakorlatok cseréjével, valamint hálózatok és kereskedelmi kapcsolatok létrehozásával meg fogja erősíteni az ökoinnovációt.

4. ÖKOINNOVÁCIÓS LEHETŐSÉGEK ÉS UNIÓS INTÉZKEDÉSEK

Az ökoinnováció szoros összefüggésben áll azzal, hogy hogyan használjuk természeti erőforrásainkat, valamint hogy hogyan termelünk és fogyasztunk. Az ökoinnováció széleskörű elterjedése várhatóan jelentős környezeti, társadalmi és kereskedelmi haszonnal jár. Az európai környezeti iparágak a becslések szerint mintegy 319 milliárd EUR éves árbevételükkel – amely az EU bruttó hazai termékének (GDP) körülbelül 2,5%-ával¹³ egyenlő – máris jelentős gazdasági ágazatot képviselnek. Az elmúlt két évben a feldolgozóiparban, a mezőgazdaságban, valamint a víz- és élelmiszer-szolgáltatás területén működő európai vállalatok 45 %-a végzett ökoinnovációt és részesült ennek előnyeiből.

2012–2013 között az EcoAP a jelenlegi uniós finanszírozási keretben támogatni fogja a környezetvédelmi technológiák bevezetését és arányának növelését a piacon, különösen a demonstrációs projektek támogatása révén. Ez elő fogja segíteni az EU 2020 stratégia kiemelt kezdeményezéseire és a Horizont 2020-ra irányuló átfogóbb nyomon követési intézkedések kialakítását.

2013–2020 között az ökoinnovációnak közép- és hosszú távon az új uniós eszközökre és az „Innovatív Unió”, az „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezésekre, valamint a 2013 utáni kohéziós politikára és a Horizont 2020-ra kell támaszkodnia. A Bizottság javasolta például egy erős innovációs elem beépítését a 2014–2020 közötti kohéziós politika rendelkezéseibe, amely a tagállamok számára erre nézve meghatározott feltételeknek köszönhetően jobban előterébe helyezi az innovációt.

A kihívások és lehetőségek további elemzése újabb intézkedésekhez fog vezetni az ökoinnováció felgyorsítása érdekében. Ennek a munkának egy számos érdekeltet tömörítő csoporton és a 2012-től kezdődő partnerségi megközelítésen kell alapulnia.

5. AZ ÖKOINNOVÁCIÓS CSELEKVÉSI TERV

A terv a kutatással és az iparral, valamint a politikai és a pénzügyi eszközökkel kapcsolatos célzott intézkedéseket tartalmaz mind a keresleti, mind a kínálati oldalon. Az intézkedések bevezetését segíteni fogja az érdekeltek, a magán- és a közszféra, valamint az Európai Bizottság közötti partnerségre irányuló megközelítés alkalmazása.

---

¹³ IDEA Consulting and Ecorys, „Study on the competitiveness of the EU eco-industry” (Tanulmány az uniós környezetipar versenyképességéről), 2009; Roland Berger, „Innovative environmental growth markets from a company perspective” (Innovatív környezeti növekedési piacok vállalati szempontból), 2007.

A Bizottság az ökoinnováció piaci elterjedésének kulcsfontosságú ösztönzőit a következő intézkedésekkel fogja megerősíteni:

- a környezetvédelmi politika és szabályozás felhasználása az ökoinnováció előmozdításának ösztönzésére (1. intézkedés);
- a demonstrációs projektek és a partnerség támogatása annak érdekében, hogy ígéretes, intelligens és nagyszabású operatív technológiákat vezessen be a piacra, amelyre eddig ezek gyenge elterjedése volt jellemző (2. intézkedés);
- az ökoinnovációt fokozó új szabványok kidolgozása (3. intézkedés);
- pénzügyi eszközök és támogatási szolgáltatások mobilizálása a kkv-k számára (4. intézkedés);
- a nemzetközi együttműködés előmozdítása (5. intézkedés);
- az új készségek és munkahelyek, valamint a kapcsolódó képzési programok kialakításának támogatása a munkaerő-piaci szükségletek kielégítésére (6. intézkedés);
- az ökoinnováció előmozdítása az Innovatív Unió keretében előirányzott európai innovációs partnerségeken keresztül (7. intézkedés).

5.1. 1. intézkedés: Az ökoinnováció előmozdítását szolgáló környezetvédelmi politika és szabályozás

Az uniós környezetvédelmi szabályozás hagyományosan az ökoinnovációnak, valamint az erős európai iparágak kialakulásának az egyik legfontosabb ösztönzője olyan területeken, mint például a vízügy, a levegőszennyezés, a hulladékgazdálkodás, az újrahasznosítás, valamint az éghajlatváltozás mérséklése. A környezetvédelmi politika a kutatási és fejlesztési munkát is irányíthatja, és meghatározhatja a technológiai változás ütemét.

A REACH¹⁴ rendelet például felsorolja azokat a különös aggodalomra okot adó anyagokat (SVHC), amelyeket helyettesíteni kell, amint technikailag és gazdaságilag lehetővé válik valamely biztonságosabb alternatív anyag vagy technológia alkalmazása. Ez ösztönzi az alternatív lehetőségek aktív kutatását, és ösztönzi a versenyképes, biztonságosabb anyagok kifejlesztésére irányuló K+F tevékenységet. A REACH-rendelet azt is példázza, hogy az uniós politikák hogyan ösztönözhetik az egész világon az innovációt. A vegyipari vállalatok világszerte a REACH-rendeletet követik olyan termékek kidolgozásakor, amelyeknek teljesíteniük kell az uniós piacok követelményeit.

Ugyanakkor egy nem elég nagyszabású vagy idejétmúlt szabványokba és technológiákba zárkózó szabályozási keret akadályozhatja az ökoinnovációt. Tehát felül kell vizsgálni és meg kell erősíteni a szabályozást, hogy az erős és szilárd

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH).

ösztönzőket nyújtson az ökoinnováció számára, és megfelelő kiszámíthatóságot biztosítson a beruházóknak.

Az Innovatív Unióban foglalt tervek szerint a Bizottság ellenőrizni fogja a környezetvédelmi terület szabályozási keretét. Ezzel összefüggésben meghatározza a hiányosságokat, új szabályokat vezet be, a meglévőket pedig felülvizsgálja annak érdekében, hogy egy, az ökoinnovációt támogató koherens szabályozási keret jöjjön létre.

A jövőben a környezetvédelmi szabályozások és politikák tervezésekor, módosításakor és végrehajtásakor figyelmet kell fordítani a következőkre:

- a) az innovációban rejlő környezetfejlesztési lehetőségek, például azáltal, hogy az előírt technológiai megoldásokban lehetővé teszik a rugalmasságot, vagy hogy teret biztosítanak a szigorúbb és erőteljesebb környezetvédelmi szabályoknak (a technológiai zártság elkerülése érdekében);
- b) az innováció útját álló akadályok a környezetvédelmi jogszabályokban és azok végrehajtásában;
- c) a kereskedelmileg életképes új termékek és gyakorlatok létrehozásának megkönnyítése;
- d) az ökoinnováció elterjedésének felgyorsítása az összes szakpolitikai területen.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD) együttműködésben korábban végzett értékes munka¹⁵ keretében megállapítást nyert, hogy szükség van a szakpolitikák fejlesztésére annak érdekében, hogy az ökoinnováció nagyobb támogatást kapjon, figyelembe véve olyan tényezőket, mint a piac dinamikája, a technológiai irányvonalak, illetve a különböző szakpolitikai eszközök koordinálása és egységessége.

Mérföldkövek

- A már elvégzett munkára építve a Bizottság 2012-ben egy olyan módszert dolgoz ki, amelynek célja, hogy elemezze az ökoinnovációval kapcsolatos környezetvédelmi jogszabályok, szakpolitikák és szabályozási kezdeményezések lehetséges korlátait, ösztönzőit és hatásait, illetve optimalizálja az ökoinnováció piaci terjesztését.
- A Bizottság ökoinnovációs célkitűzéseket fog beépíteni a meglévő vízpolitikai, levegőminőségi és kibocsátási előírások, építési szabványok, továbbá a hulladékkeletkezés megelőzésével, a hulladék újrahasználatával, újrafeldolgozásával, hasznosításával és a lerakóhelyektől való eltérítésével kapcsolatos, az erőforrás-hatékonysági ütemterv keretében 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben meghatározott meglévő célkitűzések módosításaiba.

¹⁵ OECD, „OECD studies on Environmental Innovation – Better policies to support eco-innovation” (OECD-tanulmányok a környezeti innovációról – Megfelelőbb szakpolitikák az ökoinnováció támogatására), 2011.

- Az ökoinnovációs potenciálnak a többek között a közlekedés, az energiaügy, az építőipar és az ikt területét érintő, meglévő infrastrukturális előírások módosításának központi elemét kell képeznie, ugyanakkor az éghajlatváltozással szembeni megnövekedett ellenálló képességet kell eredményeznie.
- 2012-ben a végrehajtási intézkedéseknek a hulladékokról szóló keretirányelv és más hulladékokról szóló jogszabályok szerinti kidolgozásakor a Bizottság például a következőket teheti:
  - a környezetbarát tervezés ösztönzése az elhasználódott járművekről, az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól, az egyes veszélyes anyagok alkalmazásának korlátozásáról, az elemekről és akkumulátorokról, valamint a csomagolásról szóló irányelvek végrehajtásában;
  - a hulladékstátusz megszüntetésére vonatkozó kritériumok kidolgozása a hulladékokról szóló keretirányelv 6. cikke értelmében a réz, papír, üveg, műanyag, komposzt, és esetlegesen más hulladékáramok esetében. Ezeknek a kritériumoknak a célja a másodlagos nyersanyagok iránti kereslet és bizalom növelése, valamint az innovatív hulladékgyűjtési, -szétválasztási és -kezelési technológiák alkalmazásának támogatása és ösztönzése a jó minőségű másodanyagok esetében;
  - olyan uniós szintű minimumszabványok kifejlesztése a hulladékkezelési tevékenységek terén, a hulladékokról szóló keretirányelv 27. cikkének megfelelően, amelyek költséghatékonyak, illetve az elérhető legjobb technikákon és innovatív megoldásokon alapulnak.

5.2. 2. intézkedés: Ökoinnovációt szolgáló demonstrációs projektek és partnerségek

A jelenlegi finanszírozási programok és kezdeményezések ellenére jelentős szakadék áll fenn az új technológiák rendelkezésre állása és forgalmazható termékké alakítása között. Ez jellemző például az innovatív szennyvíztisztításra és olyan szennyvíztisztítási technológiákra¹⁶, mint a membránok, vagy az ammónium biológiai eltávolítására irányuló új technológiák, amelyeket az ICON projekt keretében dolgoztak ki¹⁷¹⁸.

A Bizottsághoz írt 2011. június 28-i zárójelentésében¹⁹ a kulcsfontosságú alaptermotechnológiákkal foglalkozó magas szintű szakértői csoport hangsúlyozza a termékfejlesztésnek és a demonstrációs tevékenységeknek a technológia és a piaci elterjedés közötti szakadék áthidalása, és ezen keresztül az európai versenyképesség növelése érdekében történő finanszírozására vonatkozó lehetőségek fontosságát.

¹⁶ „EIO Thematic Report: Water Innovation” (Az Ökoinnovációs Megfigyelőközpont tematikus jelentése: Vízügyi innováció) Eco-Observatory, 2011. május.

¹⁷ <http://tnw.tudelft.nl/en/about-faculty/departments/biotechnology/research/research-cooperation/icon/>

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/water-initiative/pdf/4th_wwf_brochure_en.pdf

¹⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/key_technologies/kets_high_level_group_en.htm

2012-től a Bizottság támogatni fogja a célzott ökoinnovációs demonstrációs projekteket és az olyan innovatív technológiákat bevezető ad hoc partnerségeket, amelyeknek jelentős környezetvédelmi és kereskedelmi potenciáljuk ellenére sem sikerült piacra kerülniük. Előnyben fognak részesülni azok a technológiák, amelyek alkalmasak a jelenleg érvényben lévőknél szigorúbb, intelligensebb és nagyobb szabású környezetvédelmi előírások hatékony és hatásos teljesítésére. Ezen intézkedés átfogó célja, hogy bizonyítsa ezeknek a technológiáknak a piaci életképességét.

A 2014-ben kezdődő Horizont 2020 továbbra is támogatni fogja az ilyen demonstrációs projekteket, valamint a technológiai és társadalmi innovációkat bevezető projekteket.

Mérföldkövek

- A fent leírt technológiai demonstrációs projektek kiválasztása 2012 végéig, a hetedik keretprogram utolsó pályázati felhívásainak keretében. A részvétel nyitott lenne minden ipari ágazat számára. A lehetséges területek közé tartozik a legnagyobb hulladékáramot képviselő bontási hulladék; a talaj, az üledékek és a felszín alatti víz minőségének javítása; szennyvíz- és iszapkezelés; mezőgazdaságban használt peszticidek és műtrágyák; hulladékbányászat; elektromos és elektronikus berendezések hulladékai, beleértve a ritkaföldfémeket és az aranyat; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás.
- Olyan technológiai és társadalmi demonstrációs projektek kiválasztása 2014-től kezdődően, amelyeket támogatni lehet és meg lehet valósítani a Horizont 2020 részeként.

5.3. 3. intézkedés: Szabványok és teljesítménycélok a kulcsfontosságú árukra, folyamatokra és szolgáltatásokra vonatkozóan, ökológiai lábnyomuk csökkentése érdekében

Az új, nagyszabású szabványok és teljesítménycélok jelentős eszközként szolgálnak az innováció támogatására, a produktivitás növelésére, valamint az egységes piacon rejlő lehetőségek megnyitására.

Kiegészítésként az egyes termékek teljesítményszabványait jelző címkézési rendszerek ugyancsak hasznosak lehetnek az ökoinnováció előnyeinek közzétételében. Az energiahatékonysági politika és az energiafogyasztást jelölő címkézéssel szülő irányelv²⁰ elfogadása óta például a háztartási készülékek piaca az energiahatékony termékek felé mozdult el, megközelítve a 700 TWh²¹ energiamegtakarítást, és növelve az európai ipar versenyképességét.

²⁰ A Tanács 92/75/EGK irányelve a háztartási készülékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő ellátásáról

²¹ Becsült megtakarítás 1996–2020 között az energiafogyasztás címkézésének köszönhetően a hűtőberendezések, mosogatógépek és mosógépek esetében.

A szabványosítási csomagra²² építve a Bizottság az érdekeltekkel együttműködve biztosítani fogja, hogy az új vagy módosított szabványok ösztönzőleg hassanak az innovációra, ne idézzenek elő mozdulatlanságot vagy bezárkózást, teljesítményhez kötöttek legyenek, és vegyék figyelembe az erőforrás-hatékonyságot, illetve a környezet és az éghajlat változásának problémáit.

Mérföldkövek

Az Európai Bizottság, a tagállamokkal és a nemzetközi szabványosítási testületekkel együttműködve egy interaktív folyamatot fog létrehozni azoknak a területeknek a meghatározására és előtérbe helyezésére, ahol a szabványok és teljesítménycélok kialakítása várhatóan a leginkább előmozdítja az ökoinnovációt.

Néhány példa ezekre a területekre, amelyeket 2012-től figyelembe lehetne venni:

- a hulladékok besorolásának helyszíni vizsgálata;
- ivóvíz- és szennyvízgyűjtő csőrendszerek;
- hulladékkezelési tevékenységek a hulladékokról szóló keretirányelv 27. cikkének megfelelően;
- fenntartható építőanyagok és épületszigetelés az épületek energiateljesítményéről szóló irányelv²³ végrehajtásának támogatása érdekében.

5.4. 4. intézkedés: Finanszírozási és támogatási szolgáltatások a kkv-k számára

Az ökoinnováció felgyorsítása érdekében a magánszektorban, különösen a kkv-kban szükséges és indokolt a közfinanszírozás. A piac viszonylagos éretlensége miatt a finanszírozáshoz való hozzáférés különösen nehéz az ökoinnovációval foglalkozó kisvállalkozások számára, amelyek esetében nagyobb a kereskedelmi kockázat. A finanszírozók és beruházók ugyanazt a beruházási logikát alkalmazzák az ökoinnováció terén, mint más beruházások esetében, vagyis ugyanazt a megtérülést és elfogadott kockázati szintet várják. Ezenfelül a környezetterhelés csökkentése által létrehozott hozzáadott értéket a beruházási döntésekben nem veszik figyelembe, így ez csak marginális szerepet játszik.

A szakpolitikai intézkedések kedvezőbb finanszírozási és rugalmasabb kockázatmegosztási körülményeket hozhatnak létre. További támogatást kell biztosítani a kkv-k számára a befektetésre való felkészültség, a hálózatépítési lehetőségek, valamint az ökoinnováció iránti piaci bizalom növelése érdekében.

Az ETAP és más európai szakpolitikák és kezdeményezések, például a kohéziós politika, már tettek lépéseket arra, hogy finanszírozást biztosítsanak az ökoinnováció számára. Az ökoinnovációra fordítandó finanszírozás mozgósítására tett

²² COM(2011) 311 végleges: A Bizottság közleménye – Az európai szabványok stratégiai jövőképe: az európai gazdaság fenntartható növekedésének elősegítése és gyorsítása 2020-ig

²³ 2002/91/EK irányelv az épületek energiateljesítményéről.

erőfeszítések tovább folytatódnak a 2007–2013 közötti időszakra szóló jelenlegi többéves pénzügyi keret részeként, és megerősítést nyernek a Horizont 2020 „Társadalmi kihívások kezelése” és „Az ipari vezető szerep és versenyképes keretek megteremtése” elnevezésű egyedi programjai keretében. A Bizottság a területre jellemző speciális finanszírozási kihívások leküzdése érdekében fontolóra veszi, hogy pénzeszközöket különítsen el az ökoinnováció számára.

Mérföldkövek

A jelenlegi többéves pénzügyi keret összefüggésében:

- A Bizottság az Enterprise Europe Networkkel²⁴ együttműködésben ki fogja terjeszteni a „kkv-k környezetvédelmi támogatóinak” tevékenységét. A támogatók segítenek a kkv-knak megragadni az ökoinnováció teremtette üzleti lehetőségeket. A rendszer megerősíti a kkv-k által alkalmazott környezetbarát megközelítéseket, növeli tudatosságukat, és elősegíti a készségek elsajátítását az ökoinnováció ösztönzése érdekében.
- 2012-ben a Bizottság létre fog hozni egy, az ökoinnovációval foglalkozó finanszírozókból és beruházókból álló európai hálózatot azzal a céllal, hogy a gyorsabb beruházás és finanszírozás biztosítása érdekében mozgósítsa ezeket és konkrétan meghatározza szakpolitikai igényeiket.
- A Bizottság segítséget fog nyújtani az ökoinnovációval foglalkozó európai vállalkozásoknak, hogy jobban hozzáférjenek a globális piacokhoz. Az Enterprise Europe Network, az Európán kívüli európai technológiai központok és az Unió küldöttségei további támogatást fognak nyújtani a kereskedelmi vásárokon és kereskedelmi látogatásokon való részvételhez, a kkv-k támogatási hálózatai közötti kapcsolatok kialakításához Európában és Európán kívül, valamint a piaci információk gyűjtéséhez és a technológiai igények értékeléséhez.
- Az Európai Bizottság továbbá kezdeményezéseket fog kidolgozni az uniós és globális piacokra lépő új környezetvédelmi technológiák és ökoinnovatív megoldások iránti bizalom növelése érdekében, a környezetvédelmi technológiák ellenőrzésére irányuló önkéntes kísérleti program eredményei alapján, amelynek alapelveit és előnyeit a cselekvési terv szolgálati munkadokumentuma tartalmazza.

2014-től a Bizottság a következő többéves pénzügyi keret összefüggésében, beleértve a Horizont 2020 programot és a kohéziós politikát is, megfelelő kezdeményezéseket fog útnak indítani annak érdekében, hogy:

- a tagállamokkal és régiókkal együttműködve érvényesítse az ökoinnovációt a kohéziós politika 2014–2020-ra vonatkozó operatív programjaiban, különösen az intelligens szakosodást segítő regionális innovációs stratégiákon keresztül, amelyek előfeltételt képeznének;

²⁴

http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm.

- létrehozson két innovatív pénzügyi eszközt: egy uniós kölcsön- és garanciaszolgáltatást, valamint egy tőkeinstrumentumot a kutatás és az innováció támogatására. Az elsőnek egy keresletközpontú és egy politika-központú eleme lesz, amely magában foglalja az ökoinnovációt is. A második az indulási és a növekedési szakaszra összpontosít, és középpontjában ökoinnovációval kapcsolatos témák állnak. Mindkét eszköz ad hoc beruházási ösztönzőket nyújt, hogy elősegítse a magánfinanszírozás mozgósítását az ökoinnováció területén;
- technikai segítségnyújtási rendszereket dolgozzon ki annak érdekében, hogy segítse a kkv-kat és a pénzügyi szektort megtérülést ígérő projektek kidolgozásában, megbecsülje megtérülésüket, és kockázatfinanszírozással támogatott projekteket hajtson végre;
- a Horizont 2020 meg fogja erősíteni az ökoinnováció szerepét, és többek között támogatni fogja az ökoinnovációval foglalkozó kkv-kat piacra lépésük kezdeti szakaszában.

5.5. 5. intézkedés: Nemzetközi együttműködés

Az ökoinnováció kulcsfontosságú a fenntartható fejlődés felé való globális átmenet elősegítése tekintetében, mivel elősegíti a zöld gazdaság megvalósítását. Ebben az összefüggésben a Bizottság Rio+20-ról szóló közleménye²⁵ hangsúlyozza többek között az ökoinnovációt globális szinten támogató piaci és szabályozási intézkedések bevezetésének és végrehajtásának szükségességét.

„A nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés európai stratégiai kerete” című közleményben²⁶ a Bizottság olyan intézkedéseket javasol, amelyek a kutatási beruházások és tevékenységek fokozottabb integrációja és határokon átnyúló koordinációja révén jobban összefogják az Európai Kutatási Térséget (EKT). Célja többek között, hogy a kutatási és innovációs beruházás tekintetében vonzóbbá tegye Európát.

Ebben az összefüggésben létrehozták a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés stratégiai fórumát (SFIC) azzal a céllal, hogy előmozdítsák a tudományos és technológiai együttműködés európai partnerségét. Ennek a fórumnak a célja, hogy meghatározza és koordinálja a tagállamok és a Bizottság, valamint a harmadik országok közötti közös kezdeményezéseket. A kezdeményezések között szerepelhet az ökoinnováció, az ökoinnovációs kapacitás kiépítése, valamint a fogadó ország igényeihez való alkalmazkodás.

Az olyan feltörekvő országok, mint Kína, India, Brazília és Oroszország jelentős piaci és partnerségi lehetőségeket kínálnak az európai ökoinnovátorok számára. Ezeknek a piacoknak az elérése azonban továbbra is kihívást jelent a jelentős és

²⁵ COM(2011) 363 végleges: A Bizottság közleménye – Rio+20: A zöld gazdaság és a jobb irányítás felé vezető úton.

²⁶ COM(2008) 588 végleges: A Bizottság közleménye – A nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés európai stratégiai kerete.

ismeretlen kockázatok, a beruházásvédelem és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok gyenge védelme miatt.

A piacra jutás és a partnerségek támogatása érdekében a Bizottság megfelelő kezdeményezéseket fog létrehozni annak érdekében, hogy:

- előmozdítsa a környezetbarát árukra és szolgáltatásokra vonatkozó szabványok és követelmények, valamint a termékek környezeti teljesítményének rendszeres összehasonlító elemzését és harmonizációját. Ezt a feltörekvő gazdaságokkal folytatott kétoldalú és regionális párbeszédiken keresztül kell ösztönözni. A releváns programokat és projekteket olyan együttműködési programokon keresztül fogják támogatni, mint a SWITCH Ázsia program²⁷, amelynek célja a fenntartható fogyasztás és termelés támogatása. Meg fogják vizsgálni e programok más régiókra, különösen Afrikára és Latin-Amerikára való kiterjesztésének lehetőségeit;
- a kétoldalú és többoldalú politikai párbeszéd, valamint a kereskedelmi tárgyalások és megállapodások során támogassa az ökoinnovációval kapcsolatos politikák cseréjét, beleértve a környezetvédelmi termékek és szolgáltatások kereskedelmének liberalizálására, a kkv-k globális értékláncokban való részvételét gátló költségjellegű akadályok eltörlésére, a beruházásvédelemre és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelmére irányuló intézkedéseket. A beruházók, finanszírozók és vállalkozások közötti hálózatépítést szintén elő fogja mozdítani;
- a környezetvédelmi technológiákat és az ökoinnovációt bevonja a szomszédos országokkal folytatott együttműködésbe, például a keleti partnerség²⁸, a Partnerség a demokráciáért és a közös jólétért a dél-mediterrán térséggel, valamint a fekete-tengeri szinergia elnevezésű kezdeményezésekbe;
- együttműködjön az ENSZ Környezetvédelmi Programjával (UNEP) és az ENSZ Iparfejlesztési Szervezetével (UNIDO) a tisztább termelés nemzeti központjai által alkotott hálózat megerősítésében. Ezek a központok meg fogják könnyíteni az ökoinnováció legjobb gyakorlatainak terjesztését és a hálózatépítést a fejlett és feltörekvő gazdaságok ökoinnovátorai között.

Mérföldkövek

- 2012-ben az Európai Bizottság egy olyan politikai eszköztárat fog kidolgozni, amely elősegíti a már elfogadott környezetvédelmi technológiák és megoldások átadását.
- A Rio+20 folyamat részeként az Európai Bizottság a nemzetközi partnerekkel együtt egy olyan keret kialakításában fog közreműködni, amelynek célja az

²⁷ A SWITCH Ázsia program egy olyan támogatási program, amelyet az EU fejlesztési együttműködési eszközén keresztül finanszíroznak, 1905/2006/EK rendelet (HL L 378/41) – http://ec.europa.eu/europeaid/where/asia/regional-cooperation/environment/switch_en.htm

²⁸ COM(2008) 823 végleges: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Keleti partnerség.

ökoinnovációnak a fenntarthatósággal kapcsolatos nemzetközi párbeszédbe és a 2020. évi Rio+20 csúcstalálkozó eredményeibe történő beépítése a zöld gazdaságba való átmenet felgyorsítását elősegítő eszközként.

5.6. 6. intézkedés: Új készségek és munkahelyek

A környezetbarátabb gazdaságba való átmenet elősegítéséhez, valamint ahhoz, hogy az ehhez kapcsolódó erős, szakképzett munkaerő a vállalkozások rendelkezésére álljon, új készségekre van szükség. Az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” kiemeli azt, hogy a készségek kínálatának meg kell felelnie a munkaerő-piaci igényeknek, különösen az olyan újonnan létrejövő és elterjedő készségek esetében, mint amelyekre a zöld és a zöldebb munkahelyeken szükség van.

Létre fog jönni egy a zöld és a zöldebb munkahelyekhez szükséges készségekkel foglalkozó európai ágazati tanács annak érdekében, hogy segítse az információcserét a tagállamok között a környezetvédelmi termékek és szolgáltatások iparágában, valamint más kapcsolódó iparágakban meglévő készségprofilok, képzési programok és fennálló készséghiányok terén.

Mérföldkövek

- 2012-től kezdődően a Bizottság hozzájárul a nagyobb munkaerő-piaci mobilitáshoz az uniós „készségkörkép” létrehozásával, amely tájékoztatást nyújt a jelenlegi és jövőbeni készségkínálatról és a kereslet és kínálat közötti eltérésekről. Külön figyelmet fog fordítani a zöld munkahelyekhez szükséges készségekre.

5.7. 7. intézkedés: Európai innovációs partnerségek

Az európai innovációs partnerségeket az Európa 2020 stratégia Innovatív Unió elnevezésű kiemelt kezdeményezésének keretében terjesztették elő. E partnerségek célja, hogy a szereplőket és az erőforrásokat közös célok köré csoportosítsák, és ezzel felgyorsítsák az olyan, egyedi társadalmi problémák megoldását célzó innovációk áttörését, amelyek ugyanakkor az uniós vállalatok számára jelentős piaci potenciállal is rendelkeznek.

Az erőforrás-hatékonyság kiemelt területnek számít különösen a nyersanyagok, a fenntartható mezőgazdaság és vízügy terén, ahol jelenleg tárgyalnak partnerségek kialakításáról. Az erőforrás-hatékonyabb gazdaság, a nagyszabású környezeti célkitűzések, valamint az üzleti lehetőségek közötti szakadék áthidalásával az ökönnováció e partnerségek fontos támogató eszköze.

Mérföldkövek

- A lehetséges intézkedések között szerepel a zöld közbeszerzés és magánbeszerzés vizsgálata az ökönnováció előmozdítása érdekében. Közbeszerzők és magánbeszerzők, illetve -megrendelők hálózatát lehetne kialakítani, valamint vizsgálni és fejleszteni lehetne a pályázati követelményeket a köz- és a magánszférában történő szélesebb körű felhasználás érdekében;

- Más ígéretes, megfontolandó terület lehet a biohulladékból előállított biogáz, a fenntartható vegyészet és az ökoszisztéma-szolgáltatások. A Bizottság az érdekelttekkel és a tagállamokkal szoros együttműködésben fogja meghatározni a keresleti és kínálati oldal intézkedéseinek összekapcsolására irányuló legjobb megközelítéseket.

6. IRÁNYÍTÁS ÉS TUDATOSSÁG

6.1. Irányítási struktúra

Az ökoinnovációval kapcsolatos tudásalap és tudatosság növelése érdekében az Innovatív Unió és a Horizont 2020 keretében irányításpecifikus hálózatépítési tevékenységek és rendszerek kidolgozására kerül sor. Olyan egyszerű és rugalmas rendszerek létrehozása van tervben, amelyekben a kulcsfontosságú szereplők széles körű és kiegyensúlyozott részvétele valósul meg²⁹.

Ebben az összefüggésben, az (ETAP) magas szintű munkacsoport pozitív tapasztalataira építve, egy magas szintű, több érdekeltet tömörítő ökoinnovációs irányítócsoporthoz létre azzal a céllal, hogy általánosan érvényesítse az ökoinnovációt, elősegítse a politikával kapcsolatos tanulást, szakértői értékelést adjon a meghozott intézkedésekről, valamint hogy nyomon kövesse e cselekvési terv végrehajtását.

Emellett egy erre a célra létrehozott magas szintű munkacsoport tovább folytatja a tagállamok összefogását annak érdekében, hogy megkönnyítse a tapasztalatcserét és erősebb szakpolitikai iránymutatást nyújtson mind uniós, mind nemzeti szinten.

Az ETAP érdekelték fóruma, amely támogatja és elősegíti a hálózatépítést az ágazati érdekelték között, nagyobb figyelmet fog fordítani a vállalkozásokra, valamint az uniós és nemzeti politikákba beépíthető, célzott és elérhető ajánlásokat dolgoz ki.

Mérföldkövek

- 2012-től ez a tagállamok, a vállalkozások, az ipar, különösen a kkv-k, a kutatás és egyéb kulcsfontosságú érdekelték képviselőiből álló magas szintű, több érdekeltet tömörítő irányítócsoporthoz támogatni fogja az ökoinnováció elterjesztésére irányuló intézkedéseket, szükség esetén egyedi, több érdekeltet tömörítő, tematikus szakértői munkacsoportok támogatásával.

6.2. A Bizottság és a tagállamok közötti együttműködés

Az ökoinnovációs szakpolitikákkal kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok rendszeres cseréje létfontosságú a tagállamok valamint a régiók között. Szükség van továbbá a környezetterhelés tényezőinek, a szakpolitikáknak, a piacoknak, valamint a környezetbarát árukat és szolgáltatásokat előállító iparágaknak a behatóbb ismeretére

²⁹ SEC(2011) 1028 végleges: Az aktív és egészséges időskor témájára vonatkozó kísérleti európai innovációs partnerség. Első tapasztalatok az irányítással és folyamatokkal kapcsolatban.

is az európai ökoinnováció előmozdítása és a megfelelő szakpolitikák kidolgozása érdekében.

Mérföldkövek

- Az ETAP ütemtervek tanulságaira építve a Bizottság és a tagállamok önkéntes nemzeti ökoinnovációs ütemterveket alakítanak ki annak érdekében, hogy meghatározzák a leghatékonyabb szakpolitikákat, megkönnyítsék a politikával kapcsolatos tanulást a tagállamok között, valamint hogy az ökoinnovációhoz szükséges körülmények létrehozásához megállapítsák a végrehajtás megfelelő szintjét. Ezek az ütemtervek a környezetvédelmi technológiák előmozdítására irányuló meglévő kezdeményezéseken fognak alapulni, de nagyobb figyelmet fordítanak az ökoinnovációra a magán- és a közsférában egyaránt, és figyelembe veszik a globális fenntarthatósági célokat, hozzájárulva ezek eléréséhez.
- A Bizottság együtt fog működni az érintett nemzeti és regionális hatóságokkal annak érdekében, hogy az ökoinnovációt a kohéziós politika és a vidékfejlesztési politika innovációt érintő kezdeményezéseibe integrálja. Ebben a vonatkozásban az „intelligens szakosodási platform”³⁰ folyamatos fejlesztése kulcsfontosságú szerepet játszik a megfelelő irányítási kapacitás kiépítésében.
- A Bizottság az „ökoinnovációs eredménytábla”³¹ tapasztalataira és más releváns, ökoinnovációval kapcsolatos mutatókra építve ellenőrzi és felülvizsgálja a tagállamok és az EU által végrehajtott intézkedéseket és tevékenységeket.
- Az ökoinnovációs politikai döntéshozatal legjobb gyakorlatait meghatározó „Az ökoinnovációs politikák felgyorsítása” elnevezésű kezdeményezést³² meg fogják erősíteni, ezzel támogatva a bevált gyakorlatot a tagállamokban.

6.3. Az ökoinnováció előnyeinek és lehetőségeinek megismertetése

Az ökoinnováció elterjedésének az egyik legjelentősebb akadálya a piaci kereslettel kapcsolatos bizonytalanság. Az ökoinnovatív technológiák, folyamatok, szolgáltatások és termékek terén nagyobb társadalmi elfogadottságot kell elérni.

Ezt a társadalmi elfogadottságot akkor lehet elérni, ha minden érdekelt erőfeszítéseket tesz az ökoinnováció megismertetésére, beleértve a tagállamokat, a helyi és regionális hatóságokat, az ipart és a civil társadalmat is. A Bizottság is lépéseket fog tenni annak érdekében, hogy bemutassa az ökoinnovációnak a zöldebb és fenntarthatóbb gazdaság ösztönzőjeként betöltött kulcsfontosságú szerepét, különös tekintettel az abban rejlő növekedésserkentő és munkahelyteremtő lehetőségekre. Ezek az erőfeszítések a meglévő kommunikációs tevékenységeken

³⁰ <http://ipts.jrc.ec.europa.eu/activities/research-and-innovation/s3platform.cfm>

³¹ Lásd az EU által finanszírozott Ökoinnovációs Megfigyelőközpontra vonatkozó projektet; <http://www.eco-innovation.eu/>

³² Lásd az EU által finanszírozott, „Az ökoinnovációs politikák felgyorsítása” elnevezésű projektet, <http://www.ecopol-project.eu/>

fognak alapulni az Európai Bizottság belső kommunikációjának, például az erőforrás-hatékonysággal kapcsolatos kommunikációjának részeként.

7. ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

A környezetvédelmi technológiákkal kapcsolatos uniós szakpolitikák végrehajtásának öt éve, valamint a dinamikus zöld vállalkozások megjelenése az EU-ban igazolta, hogy az ökoinnováció képes új üzleti lehetőségeket, növekedést és munkahelyeket teremteni Európában.

Ugyanakkor még sok feladat van hátra, ami megerősített és szélesebb körű intézkedéseket kíván. Éppen ezért kell a jelenlegi intézkedéseket felgyorsítani, ezért kell a meglévő erőforrásokat optimalizálni és új pénzügyi forrásokat mozgósítani. A cselekvési terv fokozza az ökoinnovációra irányuló munkát, egyértelműen utat mutat, és ezért az ETAP logikusan következő utódja.

Egy nagyszabású uniós ökoinnovációs menetrend segíteni fog abban is, hogy az EU jobban megfeleljen a globális környezeti kihívásoknak, és hogy az Európa 2020 stratégia célkitűzéseivel összhangban megragadja a lehetőségeket a globális piacokon. Új eszközöket fog biztosítani az Európai Bizottság és a tagállamok számára, hogy elérjék az Európa 2020 célkitűzéseit, és jövőbeli keretet határoz meg az ökoinnováció számára. A következő pénzügyi terv féldős értékelése jó lehetőséget nyújt az e cselekvési tervben meghatározott célok elérésének felmérésére.

1. melléklet: Az ökoinnováció előnyös a vállalkozások és a környezet számára

A globális gazdaságnak nem lesz más lehetősége, mint hogy alkalmazkodjon a környezeti és erőforrásbeli korlátokhoz, mindehhez pedig ökoinnovációra lesz szükség. Ez munkahelyeket teremthet és serkentheti növekedést, valamint létfontosságú a gazdaság versenyképessége szempontjából is, különösen Európában, ahol a gazdasági növekedés történetileg az intenzív erőforrás-felhasználáson alapult.

Az EU megfelelő pozícióban van ahhoz, hogy szerepet vállaljon a fenntarthatóbb gazdaság felé való globális átmenetben

Az európai környezetvédelmi politikák és a növekvő globális környezeti kihívások a környezetbarát áruk és szolgáltatások jelentős és versenyképes ágazatának kialakulásához vezettek Európában.

Az európai környezeti iparágak például a becslések szerint mintegy 319 milliárd EUR éves árbevételükkel, avagy az EU bruttó hazai termékének (GDP) körülbelül 2,5 %-ával³³ máris jelentős gazdasági ágazatot képviselnek. Ez azt jelenti, hogy ez az ágazat nagyobb, mint az acélipar, a gyógyszeripar vagy a gépjárműipar. Jelenleg a környezeti iparágak évente körülbelül 8 %-os növekedést produkálnak. A főbb alágazatok a hulladékgazdálkodás (30%), a vízellátás (21%), a szennyvízkezelés (13%) és az újrahasznosított anyagok (13%). Az ágazat által közvetlenül foglalkoztatott személyek száma 3,4 millió; ez az európai foglalkoztatottak teljes számának körülbelül 1,5%-át teszi ki. 2004 és 2008 között az ágazatban körülbelül 600 000 további munkahelyet hoztak létre. A foglalkoztatás éves növekedési rátája 2000 és 2008 között az összes alágazatot tekintve körülbelül 7% volt.

Az európai vállalkozások felismerik a lehetőséget

Az üzleti közösség felismerte az ökoinnovációban rejlő lehetőséget. Az elmúlt évtizedben a kockázatitőke-beruházás Európában³⁴ jelentősen nőtt. 2010-ben ebben az ágazatban elérte a körülbelül 1,3 milliárd EUR-t a 2004. évi 0,3 milliárd EUR-hoz képest. A növekvő piaci bizonytalanság ellenére a számok csak 7 %-kal csökkentek 2009-hez képest, ami jól mutatja az ágazat rugalmasságát és a benne rejlő lehetőségeket. Ezek a beruházások az energiatermelés és az energiahatékonyság területén a legjelentősebbek. 2009 negyedik negyedévében a befektetett tőke 71 %-a e két ágazatba került.

A környezetvédelmi szempontból biztonságos, valamint energia- és erőforrás-hatékony termékek, folyamatok és szolgáltatások több vállalkozásban és ágazatban folyamatosan növelik a versenyelőnyt. A gyártó cégek a „folyamatvégi” megoldásoktól a „zárt rendszerű” megközelítések felé mozdultak el, amelyek a

---

³³ IDEA Consulting and Ecorys, „Study on the competitiveness of the EU eco-industry” (Tanulmány az uniós környezetipar versenyképességéről), 2009; Roland Berger, „Innovative environmental growth markets from a company perspective” (Innovatív környezeti növekedési piacok vállalati szempontból), 2007.

³⁴ A Cleantech Group 2010. január 7-i sajtóközleménye: Cleantech venture capital investments in 2010 (A tiszta technológiába való kockázatitőke-beruházás 2010-ben). Az adatok a tiszta technológiába való beruházásra vonatkoznak az Európa/Izrael térségben.

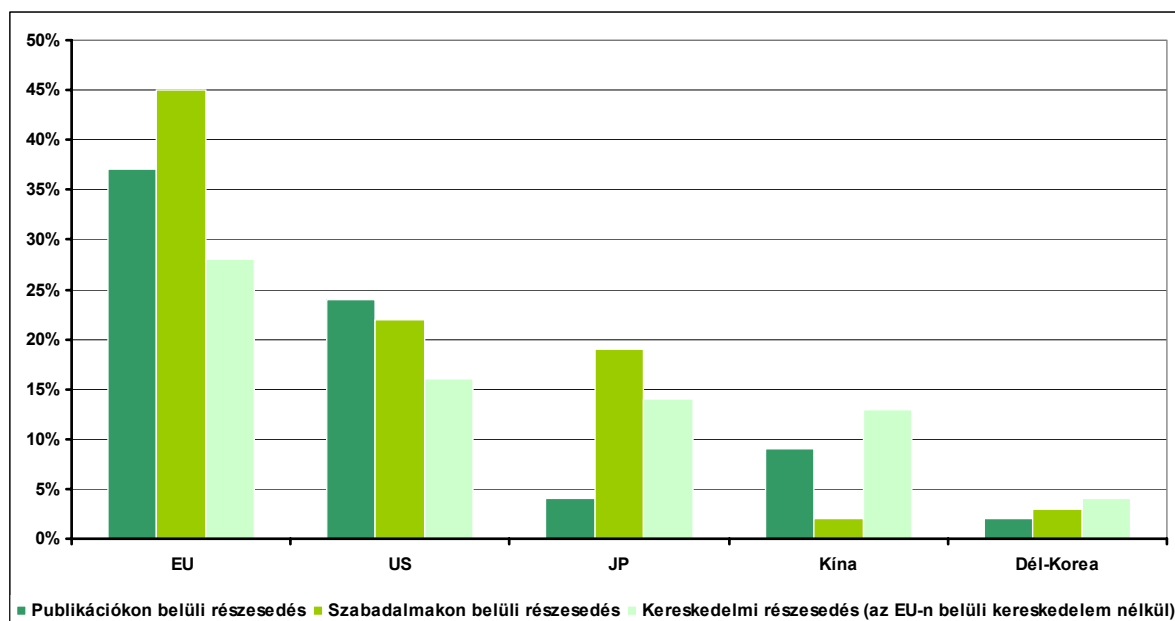
termékek és előállítási módok megváltoztatásával és a hulladéknak mint új termelési erőforrásnak az újrafelhasználásával minimalizálják az anyag- és energiaáramlást, mindezzel csökkentve a költségeket. Ugyanakkor a szűk keresztmetszetek és bizonyos akadályok még mindig gátolják a lehetőségek teljes kiaknázását.

Az éghajlatváltozás hatásai és az időjárással kapcsolatos katasztrófák elleni védelem is számos lehetőséget rejt. 1980 óta a katasztrófák által okozott gazdasági veszteség 95%-át Európában az időjárással és éghajlattal kapcsolatos események okozták, és ezt a tendenciát még hangsúlyosabbá fogja tenni az éghajlatváltozás. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok csökkentése terén növekedni fognak a beruházási lehetőségek, és innovatív finanszírozási és éghajlati szempontú ellenőrzési rendszerekre lesz szükség. A biztosítási ágazat szintén újszerű kihívásokkal és lehetőségekkel fog szembenézni.

Meg kell ragadni a jövőbeli globális lehetőségeket

Az EU megfelelő technológiai kapacitással rendelkezik ahhoz, hogy a zöld termékek, folyamatok és szolgáltatások terén jelentős szereplővé váljon. Az EU számos területen élénk kutatói közösséggel és technológiai vezető szereppel rendelkezik. Ezt tükrözi a világkereskedelemben betöltött vezető pozíciója, amint azt az alábbi ábra is mutatja (az EU-n belüli kereskedelem nem szerepel benne).

Az európai környezetipari ágazat a világ élvonalában helyezkedik el³⁵

A környezeti iparágak globális piacának értéke 2007-ben 1 billióEUR-t ért el, amelynek nagy részét az energiahatékony technológiák (450milliárd EUR) tették ki. Európa piaci részesedése ágazatonként változó. Az anyagok automatikus szétválasztása és a naperőművek terén például Európa a teljes piac több mint 70 %-át

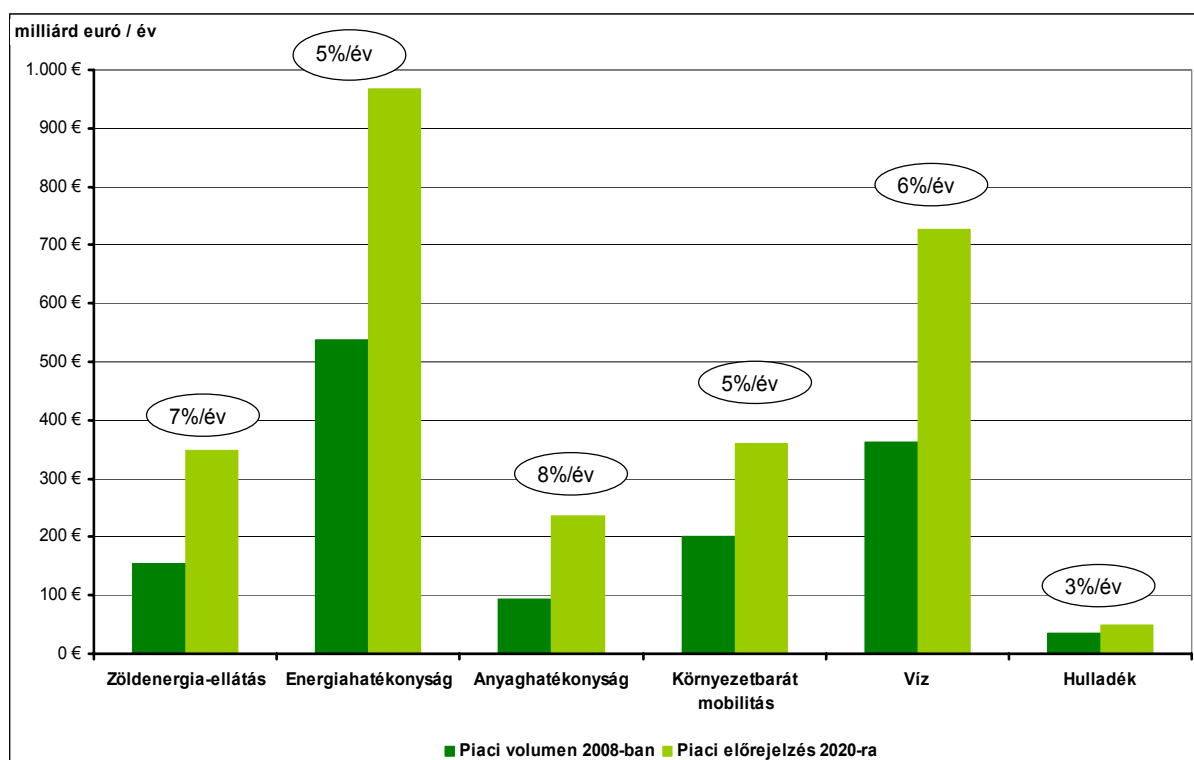
³⁵

Forrás: IDEA Consult, ECORYS, 2009. Study on the competitiveness of the EU eco-industry (Tanulmány az EU környezetiparának versenyképességéről); Német Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Nukleáris Biztonsági Minisztérium, 2009, „Greentech – Made in Germany 2.0”

teszi ki. A szintetikus bioüzemanyag, a hőenergiával való hűtés és az energiatárolási technológiák terén a K+F-et az európai ipar vezeti. Az európai vállalatok átlagos piaci részesedése több mint 30% volt a hulladékgazdálkodás és újrafeldolgozás, az energiatermelés, a fenntartható mobilitás, az energiahatékonyság és a fenntartható vízgazdálkodás területén.

Ezeknek a termékeknek és szolgáltatásoknak a világpiaca évente 5%-kal nő, és 2030-ra várhatóan megháromszorozódik (lásd az alábbi grafikont a növekedési előrejelzésekről). Az EU a világpiac körülbelül egyharmadát teszi ki, és nettó exportőr. Ugyanakkor kezdenek feltörekedni globális versenytársak is. A szélenergia-ágazatban az uralkodó uniós szolgáltatóknak új belépőkkel kell szembenéznük, akik az éghajlatváltozás korlátozására tett globális erőfeszítésekből szeretnének profitálni. Az Uniónak saját képességeire kell építenie, és növelnie kell az ösztönzőket annak érdekében, hogy megerősítse vezető pozícióját és megragadja a felmerülő lehetőségeket.

A környezeti iparágak bővülő globális piacai³⁶

Az uniós kkv-knak részesülniük kell az átmenet előnyeiből

A környezeti iparágak szerkezete ágazatonként rendkívül eltérő. A hulladékkezelés, a talaj-helyreállítás, a szélenergia, a megújuló energia terén például az árbevétel közel 80%-áért a vállalatok körülbelül 10%-a felelős. A kisebb cégek azonban erősebbek az olyan új szabályozás-központú piacokon, mint a környezetbarát építőipar és a

³⁶ Forrás: IDEA Consult, ECORYS, 2009. Study on the competitiveness of the EU eco-industry (Tanulmány az EU környezetiparának versenyképességéről); Német Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Nukleáris Biztonsági Minisztérium, 2009, „Greentech – Made in Germany 2.0”

megújuló energia. Érdemes megjegyezni továbbá, hogy a kkv-k ökoinnovációs lehetőségei és ennek eredményeképp az erőforrás-felhasználási hatékonyság növelésére irányuló lehetőségei várhatóan nagyobbak lesznek, mint a nagyvállalatok esetében. Az anyaghatékonyság fejlesztésével kapcsolatos esettanulmányok Németországban rámutattak, hogy a vállalatok közel fele esetében átlagosan körülbelül 200 000 EUR-t takarítottak meg vállalatonként kevesebb mint 10 000 EUR beruházási költséggel³⁷.

Mindent egybevetve, a környezeti iparágakra jellemző a nagyszámú kis- és középvállalkozás (kkv) jelenléte. Ezek a vállalatok felelnek a teljes foglalkoztatás körülbelül feléért. Ezért a kkv-knak, az iparágakkal partnerségben, nagyobb szerepet kell játszaniuk új technológiák és megoldások kidolgozásában, valamint azok alkalmazásában. **A közpolitikáknak és a kapcsolódó intézkedéseknek kedvezőbb körülményeket kell teremteniük az ökoinnováció számára**

---

³⁷ Ökoinnovációs Megfigyelőközpont, Éves jelentés 2010, „Business perspective: Saving material costs” (Üzleti perspektíva: az anyagi költségek megtakarítása).